

Aktuality z Evropské unie od Stálého zastoupení ČAK v Bruselu

(březen 2020)

K přijatým opatřením ze strany EU v souvislosti s pandemií připravujeme speciální vydání Aktualit z Evropské unie – Přehled opatření EU přijatých v souvislosti s pandemií COVID-19.

★ SDEU: Nové praktické pokyny pro účastníky řízení

Soudní dvůr přijal dne 1. března nové znění svých Praktických pokynů pro účastníky řízení ve věcech předkládaných Soudnímu dvoru. V návaznosti na nedávné úpravy učiněné v jednacím řádu Soudního dvora je cílem tohoto nového znění zejména seznámit zástupce účastníků řízení a advokáty s jistými nedávnými změnami souvisejícími mimo jiné s ochranou osobních údajů či s vyřizováním kasačních opravných prostředků.

Písemná část řízení

Zástupci účastníků řízení jsou vyzýváni k tomu, aby ve svých spisech a písemných vyjádřeních plně respektovali anonymitu poskytnutou předkládajícím soudem nebo Soudním dvorem v rámci řízení o předběžné otázce nebo Tribunálem v případě řízení o kasačním opravném prostředku, neboť jinak by již přijatá opatření přiznávající anonymitu byla zbavena veškerého užitečného účinku. Pokud jde konkrétně o kasační opravné prostředky podané proti rozhodnutí Tribunálu, nové praktické pokyny připomínají účastníkům řízení zvláštní povahu kasačních opravných prostředků, které se omezují na právní otázky a ve kterých by v zásadě neměly být uvedeny tajné nebo důvěrné skutečnosti, a dále to, že je nutné připojit ke kasačnímu opravnému prostředku návrh na předchozí uznání jeho přijatelnosti v případě, že tento kasační opravný prostředek spadá do oblasti působnosti článku 58a Protokolu o statutu Soudního dvora Evropské unie. Nové znění praktických pokynů konečně zdůrazňuje důležitost dodržování formálních požadavků týkajících se podání, zejména takových požadavků, které souvisejí s délkou spisů účastníků řízení a jejich písemných vyjádření, jakož i význam toho, aby byla tato podání systematicky předkládána prostřednictvím aplikace e-Curia, jež poskytuje nejlepší záruky co do rychlosti a bezpečnosti informací předávaných tímto způsobem.

Účastníci řízení jsou však za účelem usnadnění zpracování podaných spisů či písemných vyjádření, a zejména jejich překladu Soudním dvorem, vyzýváni k tomu, aby kromě podání uvedených dokumentů prostřednictvím e-Curia, které je autentické,

rovněž zaslali e-mailem na adresu editable-versions@curia.europa.eu jejich editovatelnou podobu.

Ústní část řízení

Pokud jde o ústní část řízení, Soudní dvůr upřesňuje kritéria, která se použijí při organizaci jednání, a účel jednání. Pokyny rovněž zástupcům účastníků řízení a advokátům poskytují konkrétní informace ohledně kroků, která je třeba učinit před jednáním za účelem zajištění jeho optimálního průběhu, a to zejména v případě zdravotního postižení nebo snížené pohyblivosti některého z účastníků řízení nebo jednoho z jeho zástupců. Pokyny kromě toho uvádějí doplňující upřesnění ohledně jazyka, ve kterém jsou řeči účastníků řízení přednášeny. Soudní dvůr konečně připomíná mnohojazyčný kontext, v němž působí, a veškeré praktické kroky, které zástupci účastníků řízení a advokáti mohou učinit, aby usnadnili řádný průběh jednání a zajistili zejména, aby jejich vyjádření porozuměly všechny osoby zúčastněné na jednání.

Praktické pokyny jsou k dispozici v českém jazyce zde: [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:32020Q0214\(01\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:32020Q0214(01))

EU4FairWork: Komise zahajuje kampaň proti nehlášené práci

Komise dne 2. března zahájila první evropskou kampaň za hlášení práce. Bude spolupracovat s evropskou platformou pro řešení problematiky nehlášené práce a s Evropským orgánem pro pracovní záležitosti. Iniciativa má upozorňovat pracovníky, společnosti a tvůrce politik na to, že nehlášená práce se nevyplácí, neboť připravuje pracovníky o sociální ochranu, narušuje hospodářskou soutěž mezi podniky a vede k velkým ztrátám veřejných financí. Rozsah problému ukazuje nový zvláštní průzkum Eurobarometr: každý desátý Evropan uvedl, že v minulém roce nakoupil zboží nebo služby, které možná mají původ v nehlášené práci, jež je na úrovni EU definována jako „placená činnost, která je zákonná, pokud jde o její povahu, avšak není ohlášená orgánům veřejné moci, s přihlédnutím k rozdílům v systému regulace členských států“.. Třetina Evropanů zná někoho, kdo pracuje na černo. Dne 16. března 2020 začne v členských státech EU v rámci akčního týdne pro hlášenou práci probíhat řada činností: například inspekce v ohrožených odvětvích, informační schůzky, návštěvy na středních školách a další. Komise rovněž přijme zprávu o činnosti evropské platformy pro řešení problematiky nehlášené práce, kterou tvoří příslušné orgány všech členských států a zástupci meziodvětvových sociálních partnerů na úrovni EU.

Více informací je k dispozici v českém jazyce zde: <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1298&langId=cs>

Prohlášení o situaci na vnějších hranicích EU

Ministři vnitra zemí EU se dne 4. března spolu s ministry zemí přidružených k schengenskému prostoru setkali na mimořádném zasedání Rady, aby jednali o situaci na vnějších hranicích EU s Tureckem. Rada vyjádřila solidaritu Řecku, Bulharsku a Kypru, jakož i dalším členským státům, jež by mohly být zasaženy podobným způsobem, a to i pokud jde o úsilí v oblasti správy vnějších hranic EU. Rada uznává, že Turecko na svém území čelí vysoké migrační zátěži a rizikům a že pro přijetí 3,7 milionu migrantů a uprchlíků vyvinulo značné úsilí, současně však důrazně odmítá, aby Turecko migrační tlak využívalo k politickým účelům. Tato situace na vnějších hranicích EU je nepřijatelná. Rada vyslovila očekávání, že Turecko bude ve vztahu ke všem členským státům v plné míře provádět ustanovení společného prohlášení z roku 2016. Uvedené prohlášení přináší hmatatelné výsledky, včetně podpory Turecka v jeho významném úsilí, pokud jde o přijímání migrantů a uprchlíků. Zachování této spolupráce a závazku bude prospěšné jak pro EU, tak i pro Turecko. EU a její členské státy jsou nadále odhodlány účinně chránit vnější hranice EU. Nezákonné překračování hranic nebude tolerováno. EU a její členské státy za tímto účelem přijmou v souladu s právními předpisy EU a s mezinárodním právem veškerá nezbytná opatření. Všechny členské státy, Evropská komise a agentury EU jsou připraveny posílit podporu poskytovanou oblastem, jež jsou vystaveny tlaku, mimo jiné prostřednictvím agentury FRONTEX. Rada uvítala další podporu ze strany Evropské komise určenou Řecku, zejména její závazek, podle něhož neprodleně uvolní částku 350 milionů EUR, a její návrh vyčlenit dalších 350 milionů EUR na podporu řízení migrace a integrované správy hranic.

Více informací je k dispozici v českém jazyce zde: <https://www.consilium.europa.eu/cs/meetings/jha/2020/03/04/>

Nová průmyslová strategie pro celosvětově konkurenceschopnou, ekologickou a digitální Evropu

Komise dne 10. března představila novou strategii, která má evropskému průmyslu pomoci zvládnout dvojí transformaci, jednak na klimatickou neutralitu a jednak na vedoucí postavení v digitální oblasti. Cílem strategie je podpořit konkurenceschopnost Evropy a její strategickou autonomii. Balíček stanoví řadu opatření na podporu všech aktérů evropského průmyslu, včetně velkých a malých podniků, inovativních začínajících podniků, výzkumných center, poskytovatelů služeb, dodavatelů a sociálních partnerů. Zvláštní strategie pro malé a střední podniky (MSP) má snížit administrativní zátěž a získat přístup k financování. Balíček opatření v oblasti průmyslové politiky zahrnuje např. tyto iniciativy:

- akční plán pro duševní vlastnictví, jehož cílem je prosazovat technologickou suverenitu, prosazovat rovné podmínky na celosvětové úrovni, lépe bojovat proti krádežím duševního vlastnictví a přizpůsobit právní rámec ekologické a digitální transformaci;

- přizpůsobení pravidel hospodářské soutěže, včetně probíhajícího hodnocení kontroly spojování a kontroly účelnosti pokynů pro státní podporu;
- soubor nástrojů na ochranu obchodu - Komise do poloviny roku 2020 bílou knihu o rušivých dopadech zahraničních dotací na jednotný trh i zahraniční přístup k veřejným zakázkám EU a k financování ze strany EU. Otázka týkající se zahraničních dotací bude řešena návrhem právního nástroje v roce 2021.
- rozšíření center digitální inovace v každém regionu v Evropě a rozšíření možnosti dobrovolnictví a odborné přípravy v oblasti digitálních technologií;
- zavedení opatření k odstranění regulačních a praktických překážek podnikání nebo rozšiřování činnosti, včetně posílení perspektivy malých a středních podniků v právních předpisech EU.

Více informací je k dispozici v anglickém jazyce zde: https://ec.europa.eu/info/files/commission-communication-new-industrial-strategy-europe_en

Nový akční plán EU pro oběhové hospodářství

Evropská komise dne 11. března přijala nový akční plán EU pro oběhové hospodářství. Pomocí opatření týkajících se celého životního cyklu výrobků si nový plán klade za cíl připravit naši ekonomiku na zelenou budoucnost, zlepšit její konkurenceschopnost a zároveň chránit životní prostředí a spotřebitelům poskytnout nová práva. Nový plán je pokračováním úsilí započatého v roce 2015 a zaměřuje se na návrhy a výrobu v rámci oběhového hospodářství s cílem zajistit co nejdelší zachování zdrojů v ekonomice EU. Plán a iniciativy v něm obsažené budou vypracovány za aktivní účasti podnikatelského sektoru a zúčastněných stran. Klade si za cíl dosažení stavu, kdy se udržitelné výrobky stanou v EU normou. Komise navrhne právní předpisy v oblasti udržitelné výrobové politiky, aby bylo zajištěno, že výrobky uváděné na trh EU budou navrženy tak, aby vydržely déle, daly se snadněji opětovně použít, opravit a recyklovat a aby místo primárních surovin obsahovaly co nejvíce recyklovaného materiálu. Jednorázové použití bude omezeno, bude se řešit předčasné zastarávání výrobků a bude zakázáno ničení neprodaného trvanlivého zboží. Akční plán rovněž počítá s posílením postavení spotřebitelů. Spotřebitelé budou mít přístup ke spolehlivým informacím například o opravitelnosti a trvanlivosti výrobků, počítá se rovněž se zakotvením nároku spotřebitele na opravu v co nejvíce oblastech.

Více informací je k dispozici v českém jazyce zde: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/cs/ip_20_420

Budoucí partnerství EU a Spojeného království: Evropská komise zveřejnila návrh právního textu

Evropská komise dne 18. března zveřejnila návrh právní dohody o budoucím partnerství EU a Spojeného království. V souladu s politickým prohlášením, na němž

se EU a Spojené království dohodly v říjnu 2019, tento návrh převádí do právního znění směrnice pro jednání, které členské státy schválily v Radě pro obecné záležitosti dne 25. února 2020. Dnešnímu textu, jež slouží jako podklad pro jednání se Spojeným královstvím, předcházely konzultace s Evropským parlamentem a Radou. Návrh právního textu, který Komise zveřejnila, zahrnuje veškeré oblasti vyjednávání, mezi něž patří obchod a hospodářská spolupráce, vymáhání práva a justiční spolupráce v trestních věcech, účast v programech Unie. Zvláštní kapitola nastiňuje celkový rámec pro správu budoucího partnerství, zahrnující všechny oblasti hospodářské a bezpečnostní spolupráce. Krize vzniklá v souvislosti s nálezem virem COVID-19 vedla ke zrušení kola jednání, které bylo naplánováno na začátek března v Londýně, nicméně to se následně uskutečnilo se dne 30. března prostřednictvím telekonference.

Více informací o uskutečněném jednání je k dispozici v anglickém jazyce zde: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/statement_20_565

Evropský zatýkací rozkaz: Amsterodamský soud rozhodl o pozastavení řízení vzhledem k reformám soudnictví v Polsku

Soud v Amsterdamu rozhodl dne 24. března o pozastavení řízení o evropském zatýkacím rozkazu, přičemž přihlédl k tvrzení obhajoby, že princip vzájemné důvěry, na němž je Evropský zatýkací rozkaz založen, nelze nadále v Polsku uplatňovat. Soud zejména vzal v potaz nový polský zákon účinný od 4. února 2020 tzv. „muzzle law“. Obhajoba zejména tvrdila, že Polský nejvyšší soud rozhodl, že soudci jmenováni na základě za těchto nových podmínek nejsou řádnými soudci na základě polského a evropského práva. Amsterodamský soud dospěl k závěru, že tyto okolnosti vytváří riziko, že případ bude rozhodován soudci, jež nesplňují polské a evropské požadavky na jejich nezávislost a nestrannost. Za těchto okolností tak nemůže být o vydání na základě EZR řeč.

Neoficiální překlad rozhodnutí je k dispozici v anglickém jazyce zde: <https://translate.google.com/translate?sl=nl&tl=en&u=https%3A%2F%2Fuitspraken.rechtspraak.nl%2Finzendocument%3Fid%3DECLI%3ANL%3ARBAMS%3A2020%3A1896>

Lidská práva a demokracie: boj za důstojnost a rovnost na celém světě

Evropská komise a vysoký představitel pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku dne 25. března představili priority a přijali společné sdělení a akční plán EU pro lidská práva a demokracii na období 2020–2024. Dále předložili Radě společný návrh na hlasování kvalifikovanou většinou v otázkách, které do akčního plánu spadají, aby se zohlednil jeho strategický význam - rychlost a efektivita rozhodování v záležitostech týkajících se lidských práv a demokracie. Rada by pak měla učinit další kroky k přijetí akčního plánu EU, mimo jiné navrhnout Evropské radě, aby plán přijala jako politiku EU strategického zájmu.

Nový akční plán vychází z výsledků dosažených podle dosavadního plánu a stanoví priority a klíčové činnosti na příštích pět let, které mají zajistit, aby EU hrála větší úlohu při prosazování a obraně lidských práv a demokracie v rámci celé vnější činnosti. Plán je strukturován do pěti směrů činnosti: ochrana a posílení postavení jednotlivců; budování odolných, inkluzivních a demokratických společností; podporování globálního systému lidských práv a demokracie; využití příležitostí a řešení výzev spojených s využíváním nových technologií; dosahování výsledků prostřednictvím spolupráce.

Více informací je k dispozici v anglickém jazyce zde: <https://ec.europa.eu/transparency/regdoc/rep/10101/2020/EN/JOIN-2020-5-F1-EN-ANNEX-1-PART-1.PDF>

EU a 15 členů WTO zavádějí alternativní odvolací mechanismus pro řešení obchodních sporů

EU se dne 27. března spolu s dalšími 15 členy Světové obchodní organizace (WTO) dohodla na postupu, jež jim navzdory současnému ochromení Odvolacího orgánu WTO umožní podávat odvolání a řešit vzájemné obchodní spory. EU je zastáncem obchodního systému založeného na pravidlech, a stála tudíž v čele procesu zavádění tohoto alternativního opatření v rámci WTO. Tzv. vícestranné prozatímní řešení odvolání pomocí rozhodčího řízení **ctí obvyklá pravidla WTO pro odvolání a mohou jej využívat všichni zainteresovaní členové WTO, dokud nebude Odvolací orgán WTO plně funkční.** Dnešní dohoda zdůrazňuje, jaký význam funkčnímu dvoufázovému systému řešení sporů v rámci WTO přikládají participující členové WTO – Austrálie, Brazílie, Čína, Evropská unie, Guatemala, Hongkong, Chile, Kanada, Kolumbie, Kostarika, Mexiko, Norsko, Nový Zéland, Singapur, Švýcarsko a Uruguay.

Předpokládá se, že vícestranné prozatímní řešení odvolání pomocí rozhodčího řízení bude oficiálně oznámeno WTO v nadcházejících týdnech, jakmile příslušní členové WTO dokončí své vnitrostátní postupy a mechanismus poté začne fungovat.

Více informací je k dispozici v anglickém jazyce zde: https://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2020/march/tradoc_158685.pdf

Unie, která si klade vyšší cíle: prvních 100 dní

Nová Komise pod vedením předsedkyně Ursuly von der Leyenové se ujala úřadu 1. prosince 2019. Během prvních 100 dní se zaměřila na priority, které předsedkyně stanovila v politických směrech. Komise předložila tzv. Zelenou dohodu pro Evropu, tedy plán toho, jak chce zastavit změnu klimatu prostřednictvím evropského právního rámce pro klima. Aby zmírnila dopady transformace a podpořila pracovníky a komunitu, které jsou stále silně závislé na uhlíkově náročných průmyslových odvětvích, navrhla Komise rovněž mechanismus pro spravedlivou transformaci. Aktuálně připravuje Akt o digitálních službách, jež přinese do konce roku jasnější odpovědnost

a modernizovaná pravidla pro on-line platformy. Připravuje rovněž nová pravidla v oblasti umělé inteligence, která respektují bezpečnost lidí a lidská práva. Komise si rovněž klade za cíl brzy představit společný standard pro digitální identitu osob i podniků on-line a nová pravidla pro kybernetickou bezpečnost kritické infrastruktury a služeb.

Bližší informace jsou k dispozici v českém jazyce zde: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/cs/ip_20_403

Soudní dvůr EU: členské státy jmenovaly generálního advokáta

Zástupci vlád členských států v důsledku úmrtí předchozího francouzského generálního advokáta pana Yvese Bota jmenovali generálním advokátem Soudního dvora pana **Jeana Richarda de la Tour** (Francie), a to na zbývající část funkčního období pana Yvese Bota, tedy od 23. března 2020 do 6. října 2024.

Soudní dvůr Evropské unie tvoří dva soudy: Soudní dvůr a Tribunál. Soudci a generální advokáti jsou jmenováni vzájemnou dohodou vlád členských států po konzultaci s výborem odpovědným za vydání stanoviska týkajícího se vhodnosti potenciálních kandidátů na výkon dotčených funkcí. Soudci a generální advokáti jsou vybíráni z osob, které poskytují veškeré záruky nezávislosti.

World Justice project: Index právního státu 2020

Organizace The World Justice Project (WJP) publikovala v březnu svou výroční zprávu ohledně hodnocení právního státu, jež je založena na zkušenostech a vnímání právního státu ze strany veřejnosti, zástupců právních profesí a dalších expertů. Posilování právního státu je ústřední cíl jak pro občany, vlády států a podnikatele, tak i pro nevládní organizaci po celém světě. Vývoj právního státu vyžaduje jasný koncept základních prvků, jež právní stát definují, stejně jako vytvoření adekvátních kritérií pro jeho hodnocení. Zpráva hodnotí právní stát v 128 zemích a jejich jurisdikcích na základě osmi kritérií: omezení vládních pravomocí, korupce, transparentní vláda, pořádek a bezpečnost, právní vynutitelnost, civilní a trestní justice. Závěry vycházejí z odpovědí více než 130 000 respondentů z řad veřejnosti a více než 4000 zástupců právních profesí a dalších expertů, přičemž vychází pouze z primárních datových zdrojů, aby nedošlo k zavádějící interpretaci. Index je určen pro politiky, nevládní organizace, akademiky, občany, zástupce právních profesí a další. Jeho smyslem, je usnadnit identifikaci nedostatků a pozitiv, za účelem jejich eliminace, či tvorby odpovědných politických rozhodnutí.

Zpráva o hodnocení právního státu je k dispozici v anglickém jazyce zde: https://worldjusticeproject.org/sites/default/files/documents/WJP-ROLI-2020-Online_0.pdf

Analýzy CEPS o přístupu k elektronickým důkazům pro účely trestního vyšetřování v EU

Centrum pro evropská politická studia (CEPS), jež je jedním z dobře etablovaných „think tanků“ věnujících se výzkumu, tvorbě diskusních fór a publikací ohledně unijních záležitostí, publikovalo v březnu **Analýzu o přístupu k elektronickým údajům pro účely trestního vyšetřování v EU**. Dokument komparativně zkoumá ústavní, právní a správní rámce vybraných členských států EU v rámci přístupu k digitálním informacím a jejich použití v rámci justiční spolupráce v trestních věcech. Dokument se zejména zaměřuje na implementaci Evropského vyšetřovacího příkazu, právní úpravu členských států ohledně přístupu k elektronickým informacím, Dohodu o vzájemné právní pomoci mezi EU-USA a unijní návrhy přepisů ohledně elektronických důkazů. Ohledně Evropského vyšetřovacího příkazu dospívá k závěru, že řízení se vyznačuje nerovností zbraní mezi státními zástupci a obhajobou. Trestní obhájci často nejsou informováni o možnosti žádat o vydání příkazu, přičemž vnitrostátní právní řády některých států neobsahují zvláštní ustanovení o tom, že vyšetřovací příkaz může být vydán na žádost osoby podezřelé, obviněné, či jejího obhájce. V takových případech není možné řádně připravit obhajobu, či zpochybnit důkazy předložené státním zástupcem. Rovněž s ohledem na to, že jsou vyšetřovací úkony, prováděné skrze Evropský vyšetřovací příkaz, často v souladu s postupem orgánů činných v trestním řízení prováděny tajně, obviněný se o zpřístupnění, předání a použití elektronických údajů dozvídá často až po skončení vyšetřování, těsně před podáním obžaloby.

Analýza je k dispozici v anglickém jazyce zde: <https://www.ceps.eu/ceps-publications/access-to-electronic-data-for-criminal-investigations-purposes-in-the-eu/>

CEPS rovněž publikovalo **Analýzu ohledně přeshraničním přístupu k důkazům, se zaměřením na elektronické důkazy**. Cílem analýzy je poskytnout přehled unijních politik, jež si kladou za cíl doplnit stávající unijní iniciativy o usnadňování přístupu veřejných orgánů k údajům, jež jsou k dispozici soukromým subjektům. Dokument zejména dává tyto iniciativy EU do kontextu s nedostatkem veřejně přístupných statistických dat ohledně problémových aspektů, jež jsou součástí těchto iniciativ.

Analýza je k dispozici v anglickém jazyce zde: <https://www.ceps.eu/ceps-publications/cross-border-access-to-e-evidence/>

CEPS rovněž v březnu k přeshraničnímu přístupu k elektronickým informacím pro účely trestního vyšetřování publikovalo **Příručku JUD-IT**, jejímž cílem je poskytnout justičním orgánům, orgánům činným v trestním řízení a trestním obhájcům nástroj, jež jim usnadní se zorientovat v komplexním právním a institucionálním rámci přeshraniční spolupráce v trestních věcech. Příručka poskytuje návod výše uvedeným subjektům pro zajištění, aby přístup, sběr, výměna elektronických informací pro účely trestního vyšetřování probíhala v souladu s lidskoprávní ochranou jednotlivců.

Příručka je k dispozici v anglickém jazyce zde: https://www.ceps.eu/download/publication/?id=26667&pdf=Handbook_JUD-IT.pdf

Judikatura SDEU a ESLP

SDEU: Rozsudek ve věci C-717/18 X (Evropský zatýkací rozkaz – Oboustranná trestnost) ze dne 3. března 2020

Za účelem posouzení, zda musí být evropský zatýkací rozkaz na osobu odsouzenou ve Španělsku za trestný čin veřejného schvalování terorismu a znevažování jeho obětí vykonán bez ověření, zda lze tento trestný čin potrestat také v Belgii, musí belgické soudy zohlednit délku trestu stanovenou španělským právem použitelným na spáchané skutky ve znění, které vedly k věci, v jejímž rámci byl vydán evropský zatýkací rozkaz, a nikoliv ve znění platném v okamžiku vydání tohoto zatýkacího rozkazu. Toto ověření se jeví být nezbytné, neboť podle tohoto ustanovení nemůže výkon evropských zatýkacích rozkazů vydaných pro určité trestné činy, za které lze uložit trest odnětí svobody nebo ochranné opatření spojené s odnětím osobní svobody s horní hranicí sazby v délce nejméně tří let, podléhat ověření oboustranné trestnosti činu.

V roce 2017 odsoudil Audiencia Nacional (Vrchní soud s celostátní působností, Španělsko) X zejména za skutky, kterých se dopustil v letech 2012 a 2013, jež naplňují znaky skutkové podstaty trestného činu veřejného schvalování terorismu a znevažování jeho obětí, stanoveného v článku 578 španělského trestního zákoníku, ve znění platném v okamžiku spáchání těchto skutků. Audiencia Nacional uložil X trest odnětí svobody na horní hranici sazby trestu odnětí svobody v délce dvou let, vyplývající z tohoto znění španělského trestněprávního ustanovení. Nicméně v roce 2015 bylo toto ustanovení změněno a nyní stanoví trest odnětí svobody s horní hranicí sazby nejméně tří let.

Vzhledem k tomu, že X odcestoval ze Španělska do Belgie, vydal na něj Audiencia Nacional v roce 2018 evropský zatýkací rozkaz pro trestný čin „terorismu“, který je uveden na seznamu trestných činů, na které se vztahuje neověřování oboustranné trestnosti činu. Hof van beroep te Gent (odvolací soud v Gentu, Belgie), u kterého bylo v rámci řízení o výkonu tohoto zatýkacího rozkazu podáno odvolání, se rozhodl podat Soudnímu dvoru žádost o rozhodnutí o předběžné otázce z důvodů pochybností, které má ohledně znění článku 578 španělského trestního zákoníku, jež má být zohledněno aby ověřil, zda je v projednávané věci splněna podmínka týkající se horní hranice sazby trestu odnětí svobody v délce nejméně tří let.

Soudní dvůr především uvedl, že znění čl. 2 odst. 2 rámcového rozhodnutí neupřesňuje, jaké znění práva vystavujícího členského státu je nutné zohlednit, pokud došlo ke změně tohoto práva mezi dobou spáchání dotčených skutků a datem vydání, či dokonce výkonu zatýkacího rozkazu. Konkrétně použití oznamovacího způsobu přítomného času v uvedeném ustanovení neumožňuje dospět k závěru, že znění, které je třeba zohlednit, je znění platné v okamžiku vydání tohoto zatýkacího rozkazu. Dále, pokud jde o kontext, do něhož je toto ustanovení zasazeno, Soudní dvůr poznamenal, že čl. 2 odst. 1 rámcového rozhodnutí zejména stanoví, že evropský zatýkací rozkaz lze vydat v případě uloženého trestu nebo ochranného opatření v délce nejméně čtyř měsíců. Tato dolní hranice může přitom odkazovat pouze na trest konkrétně uložený v odsuzujícím rozsudku v souladu s právem vystavujícího členského státu použitelným

na skutky, které vedly k tomuto rozhodnutí, a nikoliv na trest, který by bylo možné uložit podle práva tohoto členského státu použitelného k datu vydání tohoto zatýkacího rozkazu. Jinak tomu nemůže být ani v případě výkonu evropského zatýkacího rozkazu podle čl. 2 odst. 2 rámcového rozhodnutí. Výklad, podle kterého by vykonávající justiční orgán měl vzít v úvahu právo vystavujícího členského státu použitelné k jinému datu v závislosti na tom, zda tento orgán ověřuje, zda evropský zatýkací rozkaz může být vydán v souladu s čl. 2 odst. 1 rámcového rozhodnutí, nebo zda musí být tento zatýkací rozkaz vykonán bez ověření oboustranné trestnosti činu podle čl. 2 odst. 2 rámcového rozhodnutí, by totiž narušil soudržné uplatňování obou těchto ustanovení. Mimoto je výklad, podle kterého je zněním práva vystavujícího členského státu, které má být zohledněno, znění použitelné na dotyčné skutky, podpořen článkem 8 rámcového rozhodnutí. Toto ustanovení zejména stanoví, že evropský zatýkací rozkaz obsahuje údaje týkající se uloženého trestu nebo trestní sazby stanovené pro daný trestný čin podle práva vystavujícího členského státu; takové údaje musí být předloženy v souladu s formulářem uvedeným v příloze k rámcovému rozhodnutí. Z tohoto formuláře vyplývá, že tyto údaje se týkají trestu „který lze uložit/uloženého“, a proto je tímto trestem trest, který lze případně uložit nebo byl konkrétně uložen v odsuzujícím rozsudku, a tedy trest vyplývající ze znění práva vystavujícího členského státu, které se použije na dotyčné skutky.

Soudní dvůr rovněž uvedl, že tento výklad čl. 2 odst. 2 rámcového rozhodnutí je podpořen účelem tohoto rámcového rozhodnutí, a sice usnadnit a urychlit soudní spolupráci zavedením nového zjednodušeného a efektivnějšího systému předávání osob odsouzených za porušení trestního práva nebo podezřelých z porušení trestního práva. Vykonávající justiční orgán musí mít proto možnost vycházet z údajů o délce trestu, obsažených v samotném evropském zatýkacím rozkazu. Požadovat od tohoto orgánu, aby ověřil, zda právo vystavujícího členského státu použitelné na dotčené skutky nebylo po datu spáchání těchto skutků změněno, by bylo v rozporu se zásadou právní jistoty.

Nakonec Soudní dvůr zdůraznil, že skutečnost, že dotčený trestný čin nemůže vést k předání bez ověření oboustranné trestnosti činu podle čl. 2 odst. 2 rámcového rozhodnutí, neznamená, že výkon evropského zatýkacího rozkazu musí být odmítnut. Vykonávajícímu justičnímu orgánu totiž přísluší zkoumat kritérium oboustranné trestnosti činu uvedené v čl. 2 odst. 4 rámcového rozhodnutí ve vztahu k tomuto trestnému činu.

Kompletní rozsudek je v českém jazyce k dispozici zde: <http://curia.europa.eu/juris/documents.jsf?num=C-717/18>

SDEU: Rozsudek ve věci C-234/18 Komisia za protivodeystvie na koruptsiyata i za otnemane na nezakonno pridobitoto imushtestvo v BP and Others, ze dne 19. března 2020

Soudní dvůr v rozsudku ze dne 19. března „Agro In 2001“ (C-234/18), rozhodl, že rámcové rozhodnutí 2005/212 o konfiskaci výnosů a majetku z trestné činnosti a nástrojů trestné činnosti nebrání právní úpravě členského státu, která stanoví, že konfiskaci nezákonně nabytého majetku nařizuje vnitrostátní soud na závěr řízení, které není podřízeno konstatování, že byl spáchán trestný čin, ani a fortiori odsouzení údajných pachatelů takového trestného činu.

Rozsudek byl vydán v rámci sporu mezi bulharskou Komisí pro boj s korupcí a konfiskaci nezákonně nabytého majetku a soukromou osobou BP, jakož i několika fyzickými a právníckými osobami, které jsou s BP spřízněné nebo jsou BP ovládány, ohledně návrhu na konfiskaci majetku, který nezákonně nabyl BP a tyto osoby. Proti BP jakožto předsedovi dozorčí rady bulharské banky byla zahájena trestní stíhání vzhledem k tomu, že v letech 2011 až 2014 naváděl jiné osoby, aby zpronevěřily finanční prostředky této banky. K okamžiku podání žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce nicméně tato stíhání nevedla k žádnému pravomocnému odsouzení. Na základě šetření týkajícího se mimo jiné BP, z něhož vyplynulo, že BP nabyl majetek s využitím nezákonných prostředků, Komise pro konfiskaci majetku zahájila občanskoprávní řízení u předkládajícího soudu zejména za účelem nařízení konfiskace majetku BP a jeho rodinných příslušníků. Podle BP a ostatních dotčených osob však ke konfiskaci majetku může dojít pouze na základě pravomocného odsouzení trestněprávní povahy.

Soudní dvůr tyto úvahy ve svém rozsudku zamítl. Pro účely svého závěru Soudní dvůr uvedl, že zejména s ohledem na cíle a znění ustanovení rámcového rozhodnutí 2005/212 je třeba toto rámcové rozhodnutí považovat za akt, jehož cílem je uložit členským státům povinnost zavést minimální společná pravidla pro konfiskaci nástrojů a výnosů v souvislosti s trestnými činy za účelem usnadnění vzájemného uznávání soudních příkazů ke konfiskaci přijatých v rámci trestních řízení. Soudní dvůr proto rozhodl, že toto rámcové rozhodnutí 2005/212 neupravuje konfiskaci nástrojů a výnosů pocházejících z protiprávní činnosti, kterou nařídí soud členského státu v rámci řízení, které se netýká konstatování, že byl spáchán jeden nebo více trestných činů. Soudní dvůr měl za to, že rozhodnutí, které má předkládající soud přijmout ve věci v původním řízení, nespadá do rámce řízení, které se týká jednoho nebo více trestných činů, ale do rámce občanskoprávního řízení, které se týká majetku, o němž je tvrzeno, že byl nabyt nezákonně, a které je vedeno nezávisle na takovém trestním řízení, a uvedl, že toto rozhodnutí nespadá do působnosti rámcového rozhodnutí 2005/212.

Kompletní rozsudek je k dispozici v českém jazyce zde: <http://curia.europa.eu/juris/documents.jsf?num=C-234/18>

ESLP: Rozsudek ESLP ve věci Aslan Ismayilov proti Ázerbájdžánu (stížnost č. 18498/15) ze dne 12. března 2020

Stěžovatel Aslan Ziyaddin oglu Ismayilov, státní příslušník Ázerbájdžánu a advokát, podal stížnost k ESLP ohledně porušení čl. 6 Úmluvy (právo na spravedlivý proces a čl. 10 (právo na svobodu projevu)). Příklad se týkal stížnosti ohledně řízení o vyškrtnutí stěžovatele ze seznamu advokátů Ázerbájdžánské advokátní komory.

ESLP rozhodl, že došlo k porušení čl. 6 odst. 1 Evropské úmluvy o lidských právech, kdy vnitrostátní soudy učinily nespravedlivá rozhodnutí, která postrádala odůvodnění. Nedošlo k porušení stěžovatelových práv v souvislosti s čl. 10.

V únoru 2013 po vyhoceném sporu v kanceláři soudce, tento soudce požádal, aby Ázerbájdžánská advokátní komora v rámci kárného řízení zhodnotila chování stěžovatele. Soudce uvedl, že stěžovatel nezákonně požádal o vrácení dokumentů předložených soudu po skončení soudního jednání, nezákonně vstoupil do jeho kanceláře, urazil ho a vyhrožoval mu. Kárná komise advokátní komory předložila stížnost představenstvu a konstatovala, že advokát nezákonně vstoupil do soudní kanceláře, aby požádal o vrácení dokumentů předložených soudu a urážel a ohrožoval soudce. Stěžovatel tvrdil, že jednal jménem klienta a odmítl obvinění soudce proti němu směřované.

Představenstvo následně věc postoupilo soudu, za účelem vydání rozhodnutí o vyškrtnutí stěžovatele ze seznamu advokátů. V červenci 2014 odvolací soud v Baku potvrdil rozhodnutí soudu prvního stupně o vyškrtnutí stěžovatele ze seznamu advokátů. Nejvyšší soud pak potvrdil rozsudek odvolacího soudu v prosinci 2014 a stěžovatel byl vyškrtnut ze seznamu advokátů. ESLP má za to, že v rámci vnitrostátního soudního řízení předložil stěžovatel řadu důkazů, které byly rozhodující pro vyřešení jeho případu, které vnitrostátní soudy nezohlednily, zejména pak výslech jediného svědka incidentu, pana KM, jež byl vyslechnut odvolacím soudem v Baku až po opakovaných žádostech stěžovatele a poskytl důkazy podporující verzi stěžovatele. Vnitrostátní soudy nicméně k jeho svědectví nepřihlédly. ESLP rovněž poznamenává, že rozsudek odvolacího soudu neposkytl žádné vysvětlení, proč odvolací soud v Baku vyslechl pouze tři ze šesti osob, které podepsaly zprávu o proběhnuvším incidentu.

Celé rozhodnutí je k dispozici v anglickém jazyce zde: <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-201642>

Odbor mezinárodních vztahů ČAK